

ШКІРНІ ТА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ

гирсутизма и алопеции. Частота регистрации этой проблемы у женщин составляет 10-30%. Довольно часто дерматопатия может быть единственным клиническим проявлением гиперандрогении, и причиной глубоких психологических переживаний женщин, испытывающих симптомы дефеминизации. Наиболее частым ее вариантом является акне, причем гиперандрогения выявляется у 70–86% пациенток с угревой болезнью.

Выводы. Гиперандрогения у женщин приводит к формированию андроген-зависимой дерматопатии, носящей популяционный характер, и оказывающей существенное влияние на качество их жизни.

Ключевые слова: гиперандрогения, женщины, андрогензависимая дерматопатия, качество жизни.

O.I. Zadnipriana

Androgens and their role in formation of women dermatopathy

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education, Kiev

Introduction. Androgens in women are important sex hormones. They are necessary for providing reproductive functions and hormonal homeostasis, as well as the formation and functioning of the skin and its appendages.

Aim. To determine the role of androgens in the formation of dermatopathy in women. **Materials and methods.** The analysis of literature data, the content analysis of internet resources.

Results. The excess of androgens in women can lead to the formation of dependent dermatopathy. It manifests as acne, seborrhea, alopecia and hirsutismus. This problem in women occurs in 10-30% of cases. Dermatopathy quite often can be a single clinical manifestation of hyperandrogenism, and a cause for deep psychological stress of women experiencing symptoms of defeminization. Its most common variant is hyperandrogenism which is detected in 70-86% of women with acne.

Conclusions. Hyperandrogenism in women leads of formation of androgen-dependent dermatopathy. It has a population characteristic, and a significant impact on their quality of life.

Key words: hyperandrogenism, women, androgen-dependent dermatopathy, quality of life.

Відомості про автора:

Задніпряна Ольга Ігорівна – аспірант кафедри дерматовенерології НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: 04112, м.Київ, вул. Дорогожицька, 9.

УДК: 616.53-002.25-02:575.24/25:575.191]-036.17-092-085-035

© А.В.ПЕТРЕНКО, 2016

А.В.Петренко

ВИВЧЕННЯ ДЕЯКИХ ГЕННИХ ПОРУШЕНЬ У ХВОРИХ НА АКНЕ

Національна медична академія післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика, м. Київ

Вступ. Акне є хронічним мультифакторіальним захворюванням та є одним з найбільш розповсюджених захворювань. Все більше уваги приділяється визначенню генетичної складової даного дерматозу.

Мета. Дослідити вплив генетичної складової у патогенезі акне.

Матеріали. У 22 хворих на акне було проведено генетичне обстеження із визначенням поліморфізму генів TLR-2, TLR-4 та IL-1 β .

Результати. У гені TLR-2 визначався поліморфізм G753A, у гені TLR-4 – поліморфізм C399T, у гені IL-1 β – поліморфізм C3953T. У гені TLR-2 у жодного з обстежених не було виявлено мутації, у гені TLR-4 мутації були виявлені у 22% пацієнтів, у гені IL-1 β - у 54,5%, а у 14% пацієнтів мутації були виявлені і в гені TLR-4, і в гені IL-1 β . Таким чином, можна стверджувати, що даний напрямок досліджень є цікавим та перспективним для дерматологічної науки.

Ключові слова: акне, TLR-2, TLR-4, IL-1 β .

Вступ. Акне – це хронічне мультифакторіальне захворювання апарату сальних залоз, що маніфестує переважно в пубертатному віці і характеризується гіперпродукцією шкірного сала, порушенням процесів фолікулярної кератинізації, колонізацією *Propionibacterium acnes* та запаленням, і є одним з найбільш розповсюджених захворювань. У віці 40 років лише 1% чоловіків та 5% жінок також хворіють на акне [1].

Деякі спостереження за близнюками та за родинами підтвердили, що наявність акне серед родичів першої ланки – особливо матерів – має сильний вплив на вік початку захворювання, тяжкість перебігу та успіх від лікування[2]. Серед 211 високорегулюючих та 18 слабкорегулюючих генів в ураженій акне шкірі, в порівнянні із нормальною шкірою, значна доля належить тим, що впливають на регуляцію запалення.

Відповіді на запалення «вроджених» імунних клітин, таких, як гранулоцити та макрофаги, можуть бути запущені швидко, а потім настає активація дендритичних клітин та природних кілерів. Більшість розпізнавальних рецепторів природної імунної системи є Толл-розпізнавальними рецепторами (TLR), дрімливими рецепторами (NLR), (RIG-I)-подібними рецепторами (RLR). До недавнього часу молекулярні механізми імунного розпізнавання були недостатньо ясні. В теперішній час стали відомими клони розпізнавання рецепторів, що здійснюють опосередковану відповідь на патоген-асоційовані молекулярні примірники, які зберігаються серед мікроорганізмів.

TLR людини являють собою одну з таких родин розпізнавання рецепторів. Відомі 10 TLR, але їх кількість може збільшуватись. Кожний з TLR має свою функціональну особливість. TLR2 є суттєвим в розпізнаванні ліпопротеїнів та пептидогліканів, TLR4 розпізнає ліпополісахариди, TLR5 – флагелін– компонент бактеріальної агресії, TLR6 сприяє розпізнаванню ліпопротеїдів, TLR9 – бактеріальної ДНК послідовності. В значній мірі TLR причетні до рецепторів IL-1. При взаємодії TLR із MyD88, IL-1 рецептор асоційованої кінрази стимулює копіювання ядерного фактора [3]. Активація TLR може також призвести до вивільнення інтерферона шляхом активації регуляторного фактора-3 інтерферона. З'ясовано, що дендритичні клітини експресують деякі TLR. При стимулюванні цих рецепторів мікробними компонентами дозрівають дендритичні клітини та реалізують імунну відповідь. TLR мають відношення і до молекулярного об'єднання вродженого та адаптивного імунітету. Ця взаємодія в подальшому здійснюється таким шляхом, коли TLR стимулює сигнал контролю за регуляторними T-клітинами.

Розпізнавальні рецептори активують специфічний сигнал, що веде до чітких, високого рівня, визначаємим імунним відповідям. Ці природні відповіді потім первинно допомагають наступним захисним адаптивним

ШКІРНІ ТА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ

(антиген-специфічним) відповідям на збуджені патогени. TLR є важливою складовою розпізнавання рецепторів, які грають ключову роль у вроджених та адаптивних відповідях. При акне експресія TLR2 визначалась в біоптатах, особливо в перифолікулярних ділянках, а кількість TLR2-позитивних клітин збільшується при тривалому перебігу акне. Показана позитивна кореляція між тяжкістю акне та концентрацією клітин, що експресують TLR2. Продемонстровано, що TLR2 на моноцитах людини може бути активована *P.acnes* *in vitro*, що проявляється в збільшенні продукції інтерлейкінів. Кератиноцити та себоцити, локалізовані поблизу пілосебацейного комплексу, спроможні визначати і патогени, і ненормальні ліпіди. Показано, що себоцити людини експресують вроджені імунні молекули, такі як TLR2, TLR4, IL1b, IL6, CD1d і CD14 [4]. *Propionibacterium acnes* активує вроджений імунітет шляхом стимуляції Toll-Like Receptors (TLRs) і Protease-Activated Receptors (PARs) на клітинах фолікулів (головним чином кератиноцити та клітини Лангерганса), індукує секрецію антимікробних пептидів (AMPs) цими клітинами та себоцитами, призводячи до хронічного запалення фолікулів [5].

Фолікулярні кератиноцити та себоцити, більшість компонентів сально-волосяного фолікулу можуть діяти як імуноактивні клітини, які здатні розрізняти мікроорганізми та представляти змінені ліпіди. Прозапальні цитокіни, такі, як IL-1a, IL-1b, IL-8; ФНП-а (фактор некрозу пухлин), діють на стінку сально-волосяного фолікула, активують процеси кератинізації, зумовлюючи фолікулярний гіперкератоз.

Мета роботи: дослідити вплив генетичної складової у патогенезі акне різного ступеню тяжкості.

Об'єкт та методи. На кафедрі дерматовенерології НМАПО імені П.Л. Шупика на базі Київської міської клінічної шкірно-венерологічної лікарні було обстежено 22 пацієнта з акне середнього на важкого ступеню тяжкості. 13 пацієнтів знаходились на стаціонарному лікуванні у підлітковому, (дерматологічному №1, дерматологічному №2) відділеннях та стаціонарні денного перебування. 9 пацієнтів були обстежені амбулаторно.

Серед досліджуваних було 12 жінок віком від 14 до 40 років та 10 чоловіків віком від 15 до 32 років. Серед обстежених жінок у 9 пацієнток віком від 16 до 40 років було акне середнього ступеню тяжкості та у 3 жінок віком від 14 до 22 років був наявний тяжкий перебіг.

У 3 чоловіків віком від 15 до 20 років було акне середнього ступеню тяжкості та у 7 чоловіків віком від 16 до 32 років відмічався тяжкий перебіг даного дерматозу. Висип локалізувався на типових для акне ділянках: шкіра обличчя (лоб, щоки, підборіддя), груди, верхня частина спини. Висип був представлений закритими та відкритими комедонами, папулами, пустулами, вузлами. Пацієнти з акне середнього ступеню тяжкості мали чисельні відкриті та закриті комедони, чисельні папули, поодинокі пустули, вузли були відсутні. Висип локалізувався переважно на шкірі обличчя. Пацієнти з тяжким перебігом акне мали чисельні відкриті та закриті комедони, чисельні папули та пустули, запальні вузли. Висип у більшості пацієнтів був розповсюдженим та вражав обличчя, груди та спину.

Всі пацієнти пов'язували початок захворювання з періодом статевого дозрівання. Більшість жінок відмічали погіршення перебігу акне наприкінці лютеїнової фази менструального циклу.

Більша частина пацієнтів підтвердила наявність акне у найближчих родичів (батько, мати, брати, сестри) в пубертатному періоді, що дало підставу запідозрити вплив генетичної складової у патогенезі акне.

Результати та їх обговорення. У всіх пацієнтів була взята венозна кров для визначення поліморфізмів генів TLR-2, TLR-4 та IL-1 β . У гені TLR-2 визначався поліморфізм G753A, у гені TLR-4 – поліморфізм C399T, у гені IL-1 β – поліморфізм C3953T. У всіх пацієнтів відмічався нормальний генотип (GG) за геном TLR-2.

У 18 обстежених був наявний нормальний генотип (CC) за геном TLR-4, з них було 10 жінок віком від 14 до 40 років (у 7 з них віком 16-40 років було акне середнього ступеню тяжкості та у 3 жінок віком 14-22 роки був тяжкий перебіг акне) та 8 чоловіків віком 15-32 роки (у 3 з них віком 15-20 років було акне середнього ступеню тяжкості та у 5 чоловіків віком 16-32 роки був тяжкий перебіг акне). У 4 (22%) пацієнтів була виявлена мутація гену TLR-4: у досліджуваному поліморфізмі був виявлений генотип СТ. З цих 4 пацієнтів було 2 жінки віком 16 та 21 рік, у яких було акне середнього ступеню тяжкості та 2 чоловіки віком 18 та 20 років, у яких був тяжкий перебіг акне.

Нормальний генотип (CC) гену IL-1 β був у 10 пацієнтів, з них було 5 жінок віком від 16 до 25 років, що мали акне середнього ступеню тяжкості та 5 чоловіків віком від 15 до 20 років, серед яких у 3-х віком 15-20 років було акне середнього ступеню тяжкості та у 2-х 16 та 20 років був тяжкий перебіг акне.

За поліморфізмом гену IL-1 β було виявлено мутації у 12 (54,5%) пацієнтів. Мутації гену IL-1 β були у вигляді генотипів СТ та ТТ. Генотип СТ був виявлений у 10 пацієнтів, серед яких було 5 жінок віком від 16 до 40 років (у 4 жінок (16-40 років) було акне середнього ступеню тяжкості та у 1-єї пацієнтки віком 22 роки був тяжкий перебіг акне) та 5 чоловіків віком від 16 до 32 років, які мали тяжкий перебіг акне. Генотип ТТ був наявний у 2-х жінок віком 14 та 22 роки, які мали тяжкий перебіг акне. Окрім цього, у 3 (14%) пацієнтів були виявлені мутації і за геном TLR-4, і за геном IL-1 β . У 2-х чоловіків віком 18 та 20 років, що мали тяжкий перебіг акне за обома генами був наявний генотип СТ. У 1-єї жінки віком 21 рік, що мала акне середнього ступеню тяжкості за обома генами також був наявний генотип СТ.

Висновки. Чоловіки більш схильні до важкого перебігу акне та серед 7 обстежених чоловіків з тяжким перебігом акне тільки у 2 пацієнтів були відсутні мутації за досліджуваними поліморфізмами генів, а у 2 пацієнтів були виявлені мутації за двома генами. Серед 3-х обстежених жінок з тяжким перебігом акне у всіх відмічались мутації у гені IL-1 β , у однієї з них був наявний генотип СТ, а у двох – ТТ. Аналізуючи отримані результати, можна стверджувати, що вивчення генетичної складової патогенезу акне за переліченими генами є цікавим та перспективним напрямком розвитку дерматологічної науки та потребує подальшого дослідження.

Література

1. Bellew S. Pathogenesis of acne vulgaris what's new, what's interesting and what may be clinically relevant. / Bellew S., Thiboutot D., Rosso J.Q. // J. Drugs Dermatol.- 2011. - № 10. – P. 582-585.
2. The prevalence and risk factors of adolescent acne among schoolchildren in Lithuania: a cross-sectional study. / Karkiauskienė J., Valiukaviciene S., Golinick H., Stang A.// JEADV. – 2014. - № 28. – P. 733-740.

3. Schwarz T. Immunology / Schwarz T. // Dermatology. -2008, MOSBY. – P. 63-79.
4. Valins W. The expression of Toll-like receptors in dermatological diseases and the therapeutic effect of current and newer topical Toll-like receptor modulators. / Valins W., Amini S., Berman B. // J. Clin. Aesthet Dermatol.- 2010. - № 3(9). – P. 20-29.
5. Propionibacterium acnes: an update on its role in the pathogenesis of acne. / Beylot C., Auffret N., Poli F. et al. // J. Eur. Acad. Dermatol. Venereol. – 2014. - №28. – P. 271-278.

А.В.Петренко

Изучение некоторых генных нарушений у больных с акне

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, г. Киев

Вступление. Акне - это хроническое мультифакториальное заболевание и является одной из наиболее распространенных патологий. Все больше внимания уделяется изучению генетической составляющей данного дерматоза.

Цель. Исследование влияния генетической составляющей в патогенезе акне.

Материалы. У 22 больных акне было проведено генетическое исследование с определением полиморфизмов генов TLR-2, TLR-4 и IL-1 β .

Результаты. В гене TLR-2 определялся полиморфизм G753A, в гене TLR-4 – полиморфизм С399Т, в гене IL-1 β – полиморфизм С3953Т. В гене TLR-2 ни у кого из обследованных не было выявлено мутации, в гене TLR-4 мутации были выявлены у 22% пациентов, в гене IL-1 β - у 54,5%, а у 14% пациентов мутации были выявлены и в гене TLR-4, и в гене IL-1 β . Таким образом, можно утверждать, что данное направление исследований является интересным и перспективным для дерматологической науки.

Ключевые слова: акне, TLR-2, TLR-4, IL-1 β .

A. Petrenko

Studying some genetic disorders in patients with acne

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education, Kiev

Introduction. Acne is a chronic, multifactorial disease and it is one of the most common pathologies. The study of the genetic component of this dermatosis is taking a growing interest.

Aim. To investigate the influence of the genetic component in the pathogenesis of acne.

Materials. 22 patients were subjected to the genetic study for determining gene polymorphism TLR-2, TLR-4 and IL-1 β .

Results. In gene TLR 2 there was determined G753A polymorphism, in gene TLR-4 - S399T polymorphism, in gene IL-1 β - S3953T polymorphism. Gene TLR-2 mutations there were determined in none of the patients, gene TLR-4 mutations were determined in 22% of cases, mutations in gene IL-1 β were in 54.5% of cases and in 14% of cases the mutations were identified in gene TLR-4 and gene IL-1 β . Thus, we can confirm that this research direction is interesting and perspective for the dermatological science.

Key words: acne, TLR-2, TLR-4, IL-1 β .

Відомості про авторів:

Петренко Анастасія Вадимівна - аспірант кафедри дерматовенерології НМАПО імені П.Л. Шупика. Адреса: 04112, м. Київ, вул. Богатирська, 32.